

SELİM İLERİ’NİN DAKTİLOSU

Onur Caymaz

A: A harfiyle başlar. Doksanını aşkın bir daktilodur, gecelerce siyah... Son şeridi de bittiğinde yenisini satın alabileceği yer bulamazsa kullanmayacak. Kalıverecek öyle, kaza geçirmiş dost... İkinci harfi Z. İlk harfle, son harf; iki tuş arasında hayat...Yazının orta yerinde...

B: Beylikdüzü Kitap Fuarı. Tesadüfen tanışma. Kadife ceket... İmza isteyen okurlarıyla ayağa kalkıp tokalaşan yazar... 2001 Kasım. Yılların geçişini en iyi kim bilir? Bir masa örtüsünde buluşmanın zamanı, çiçek adlarını, sokakları, mevsimlerin değişen ışıklarını... Zamanın insanları sürüklediği yeri en çok kim bilir?

C: Tekrara ruh üflemiş, rakı içerken kahverengi...

D: *Dostlukların Son Günü*. İlk basımının kapağında *Bir Demet Menekşe* mi vardı, gelincik mi? Bilgi Yayınevi basmış. Çok sonra okudum. Yurdanur ile Kemal’in aşkı. *Mecnunu Çok Dağlar*. Yurdanur’un düğünü, Kemal’in ceketinin ucuna taktığı gelin teli, sevgiliden yadigâr... Aşkla arkadaşlıklar diye yazmıştı. Hatırlarım. *Komparsita* çalar ansızın. Ansızın dersem, hem an hem sızın... Kül hepsi. Aşkla arkadaşlıklar...

E: Sigarayı sigaradan yakar. Kışları düşünür. Sokaklarda birikmiş karın üzerine pencerelerden vuran televizyon ışıkları. Sesler de yüzler gibi dokunup geçer. Parmakları ince uzun... Eli titremez. Ben görmedim ya da... Acelesi yok. Yalnızlıklar yine de. İlle yalnızlıklar.

F: Unutulmuş romanları o bilir, yazarları. Bazı gece taksilerinin pencerelerinden akıp giden sokaklar. Bir sigara daha. Aynalardan yansıyan gece lokantaları, plakta tango, otel kapıları... Bazı tren yolculukları. Haydarpaşa, gar meyhanesi, Eskişehir Garı yolun sonu. Dostoyevski’nin romanları hâlâ yaşıyor diye mırıldandı, kar yağıyordu, tuvaletçiyle konuşuyordum. Adam bozuk paraların önünde uyukluyordu. Gece üçtü, en küçük gürültüde titreyerek uyanıyordu, ellerinin

üzerinde kıllar; yüzünün sarısı, gözlerine yapışmış kaskatı uykusuzluk. Trene binecektik yazar kafilesiyle. Yazarlar kafileydi; beride insanlar.

G: O pencerenin önünde, ceviz ağacından masa başında, küllük, sigara, çakmak. Neler görmüş gözlük, votka bardağı... Sen iyi çocuksun, üzülme, demişti. Radyo çalıyordu. Mutfakta, apartman aralığına bakan pencerenin önünde porselen melek. Babamın öldüğü gün... Melekler kırılır. *Perisi Uçmuş Yazılar* diye deneme kitabı.

H: *Her Gece Bodrum*. Bir usta, Attilâ İlhan. Bir genç, İleri. Nasıl bitiyordu roman: “*Yeniden dönsek. Deniz bizi bekler mi?*” Yalnızlığın kitabı. Ona kader biçtiğini söylemişti bu kitabın. Hayatın ortasına devrilip duran sayfalar. Bir pazar kahvaltısında, Çengelköy’de masanın üzerinde duruyor *Her Gece Bodrum*. İlk baskı. Hep ilk baskı. Ne var ki, nedir bunca uzaktan böyle bitik zamanlara taşıdığımız. Mutsuzluk okulunda bayrak töreni, *Yas Tatili*...

I: Bazı yağmurlu gecelerde, sarhoşken, biraz sarsakken, telefon kulübeleri anımsarım. Tekme tokat bordolar, mor baş dönmeleri. Başını Edirne’de bir kahvenin camına dayayıp nehre bakmıştı. Bu nehir demiştim, başka nehrin gençliği olabilir.... Kulübeye gir, telefonu kaldır... Çevir numarayı. Kim aranacak? Kim kaldı? Birkaç kelime. Ölüm, ayrılıklar... “*Ölüm, ayrılık, insanların birbirlerine bir daha el sallayamamasıdır.*” demişti. Hemen sonra geri dönüp camın dışındaki yağmura bak, ellerini palto cebine saklayıp çekil. Hayata bak.

J: İnsan olan yanımız. Denizlere âşıktır. Salatayı bol rokallı sever. Geçmişin sofralarını anlattığı anı kitapları. “*Anılar, anılar, anılar/Sanki hepsi bir kelime*” diyen Edip Cansever dizesi. Özlenilmiş, unutulmuş kimi insanlar. İncila Abla, Handan, Elem...

K: Edebiyat dergilerinde, sararmış sayfalardan, izini sürmek. Geçmiş, geçip gitmiştir gerçekten. Hangi romanında, “Kim kimdi acaba?” diye meraklanan okur hevesi, şu sokakların birinden köşeyi dönsem, karşıma çıkar mı birinden biri, Yakup’a gitsek bulur muyuz *Cehennem Kraliçesi*’ni, Samatya’da bir avluda kim oturmakta; *Kırık Bir Aşk Hikâyesi*’ndeki Hümeysra ne yapıyor şimdi? Mutiluk gerçekten yanımızdan geçip gitti mi?

L: Cam kesiği yazılar. Ne diyorduk, sorgusuz, sualsiz, yalansız. Tekrar: Kim ama, kim kaldı ki?

M: Şişli’nin hanımefendi bahçeleri, yosma kediler, yaşlı ama yakışıklı balkonlar. Akşamları örtülen perdeler. Sigara. “*Hadi ben çok sigara, geceleri öksürük*” dizesi Necatigil’den. *Eski Toprak* - Behçet Bey’in. Ölü erkek yazarları hep “bey” diye hatırlar. Eski toprağa ektiklerim yadigâr olsun yazıp imzalamış şair yirmi yedi yaşına. Bir şeyler yadigâr kalacak mı bizden de... Başkalarına.

N: Öyledir. Geriye kalan sadece tortu. Telefon defteri var mı mesela, yıllardan kalan. Kenarlarına küçük notlar almış mı? Yeşil mürekkepli kalemleri sever mi? Boş kâğıtlar, ölü çamaşırlara benzer mi? Yazarken her şeyden soyunmak, yazdıklarını giymek... *Kırık Deniz Kabukları*'nda geçerdi, "fırtınalı, yağmurlu, kasırgalı" gece. Geceler hep öyle mi?

O: Bir hikâye: Bi'keman. İlk hikâyelerinden. Bir yer: Kuzguncuk. Cumartesi akşamı, bakkaldan votka aldık. Artin Demirci'nin evinin bahçesinde. Cumartesi akşamlarının kimi semtlerde hüznü ayrı. Akşamüstleri elinde limonlu votkası. Hatırlıyor mudur? Demirci'nin bahçesinde ne güzel şeyler konuşulmuş bir akşamdı...

Ö: Çantasını çok sever, derisi yıpranmıştır, yıllar çizik çizik etmiştir ama olsun. Sevmek böyle zaten. İçinde ilaçlar, kalemler, biletler, not parçacıkları. Anı iskeletleri yazıyordu *Bu Yaz Ayrılığın İlk Yazı Olacak*'ta. "Bir canına kıymış sizi takip edebilir"... Yazlar ve ayrılıklar. "Bir kadın sana el sallıyordu. Manolya ağacı yaşlanmıştı."

P: Nedense yazdıklarını okurken hep ilkyaz. İlişkilerde hep *Kapalı İktisat*, hep. *Bir Denizin Eteklerinde* durup dinleniyoruz. Kadıköy değil, "Kadıköyü" yazar. Kesinlikle değil de "kesenkes"; Kemal Tahir'e bu yolla belki selam.

R: Renk adları. Unutulan ne varsa bilir. Yüzündeki öpüşleri geçmiş yaraların izleri olarak saklayıp giden anneler, konuşulamamış babalar, uzak sevgiler. Kim kaldı?

S: *Seni Çok Özledim*. İzmir'de, sahafta buldum, günlük. Benim doğduğum yılın yaz sonu, düştüğü notta, bir yalnızlık akşamında kimseyi bulamadığını yazmış. Telefon defterinden kimi seçerse seçsin, hiç kimse yokmuş aradığı yerlerde. Tam benim doğduğum yıl, tam benim şimdiki yaşımda... Kimse yok hâlâ...

Ş: *Evlerde Sevgi Yoktu*. Sevdigi bir kitap adı... Hiçbir evde... Hiçbir zaman. Sadece kitaplar, solgun kapakları onların, bazen arka kapakta bir yazar fotoğrafı, bazen yazım yanlışları, sararmış sayfalarda kimi zaman başkalarının altını çizdiği satırlar. Kitaplar, filmler, şarkılar zaten, gerisi kör karanlık, gerisi sağır ses: *Geçen Yaz Birdenbire, Elmalar Kızarıırken, Soğuktu ve Yağmur Çiseliyordu, Mehtaplı Gecelerde...*

T:

U: Bir harfi bıraktım beride. Unuttum. Kim bilir kaç yıl, kimlere yoldaş oldu yazdığı o harf, kaç basılı sayfada? Kaç harfle arkadaş oldu, kaç kelimeyle? Kaç cümleyi çok sevdi? Kaçından çekindi yazarken. Eksikliğin yazarı ileri. Yaşarken daktilosunu yazdığım ilk yazar. Bir harfi eksik kalacak burada da. Hayat gibi. Hayatta da hiçbir şey tamam değil ki...

V: Sanki hep bir otel tabelasının altında, sırlıslıkla yağmurda durdu. Orada yaşadı. Orada yaşlandı. Gelip geçen yolculara baktı oradan. Hepsini bildi.

Y: Selim İleri, yazarlar içinde yazar. İnsanlar içinde insan. Bugün Türkçede bir duyarlıktan bahsedilecekse, illa ki kırmızısı uçup gitmiş çiçekleri anlatan Selim İleri duyarlılığı var. Sadece *Mavi Kanatlarınla Yalnız Benim Olsaydın*'ın son sayfası için bile var! Ne denir? Böylesine acımasız, bunca güzel satır karşısında ne denebilir?

Z: “*Kaybettikten sonra bulduğumuz o şey nedir. Nedir o bil... Nedir?*” Böyle demişti Sait Faik. Yineleyeceğim ama olsun: Tüm bunları konuşabilecek, bunlarla hüznülenebilecek kim ama kim kaldı ki...